

ХЕРАЛДИЧКИОТ ЛАВ НА МАРКИ

Симјон Симев

<https://orcid.org/0000-0003-0521-4713>
УДК 929.6:656.835.11(497.7)

Хералдиката/грбословието како наука за грбовите и филателијата - колекционерска љубов за собирање и изучување на марките: се прикосновени. Ги зближува и ликовниот израз.

Тоа се потврдува со поштенските марки издадени од Република Македонија. Конкретно: ЈП Македонска пошта отпечати под заглавие Хералдика од Македонија поштенски целини со номинали од 10; 36 и 9; 36 денари; вклучително и Прв ден плик. Имено, поштенските вредносници се отпечатени на 19 и 23 јуни 2002 и 2003. Мотивот хералдички лав на марките е преземен од различни грбовници.

ГРБОВИТЕ ПРЕД НАС

Првин за грбовникот на Корнелиџ - Неорнџ (Ано Dni 1595). Долго време во науката е сметан за најстара копија (пред да биде откриен Лондонскиот грбовник). Иако, за некои научници, датумот испишан на корицата е спорен: дека е настанат по објавувањето на Царството на Славјаните (1601 г.) од Мавро Орбини; дека е сомнителна годината на грбовникот...; не е составен пред 1593 година. И други гледишта (Матковски 1970, 77-78). Самиот грбовник е со формат 21x14,5см. Прототипот е пишуван на латиница и кирилица. Блазонот на земскиот грб на Македонија е:

Жолт исправен лав на црвено поле. Лавот е вооружен златно (јазикот и канците се прикажани златни). Круната е претставена подигната (Јоновски 2015, 143).

Лавот е тератолошки. Над штитот има голема древна лачеста корона. Хералдичкиот штит е германски со потенка бордура (ореол). Под цимерот пишува: MACEDONIÆ, а над него ЦНМЕРН МАВЕДОНСКЕ ЗСМАЕ.

Вториот грбовник е од 1620 година. Но според водениот знак - хартијата е произведена

HERALDIC LION ON POST STAMPS

Simjon Simev

<https://orcid.org/0000-0003-0521-4713>
UDC 929.6:656.835.11(497.7)

Heraldry as a science of the coats of arms and philately - a collector's love of collecting and studying stamps: they are inseparable. The artistic expression brings them closer.

This is confirmed by the postage stamps issued by the Republic of Macedonia. Specifically: PE Macedonian Post, under the heading Heraldry of Macedonia issued postal stationery with face value of 10; 36 and 9; 36 denars; including First Day Envelope. The postage stamps were printed on 19 June 2002 and 23 June 2003. The motif of the heraldic lion on the stamps was taken from various armorials.

ARMS IN FRONT OF US

First is taken from the Korenic Neoric armorial (Ано Dni 1595). It has long been considered the oldest copy by the scientific community (before the London armorial was discovered). Although, for some scholars, the date on the cover is disputed: claiming it came in existence after the publication of the Kingdom of the Slavs (1601) by Mavro Orbini; that the year on the armorial is dubious ...; not composed before 1593. And other views (Матковски 1970, 77-78). The armorial is 21x14.5cm. The prototype is written in Latin and Cyrillic. The blazon of the Land coat of arms of Macedonia is:

Gules lion Or armed and ensigned with a crown of the second (Јоновски 2015, 143).

The lion is taken from the bestiaries. Above the shield there is a large ancient crown. The heraldic shield is of a German type with an orle. Underneath the arms it reads: MACEDONIÆ, and above it ЦНМЕРН МАВЕДОНСКЕ ЗСМАЕ. (in poor Cyrillic writing: Cimeril Macedonske zemle – Arms of the Macedonian Land)

The second coat of arms is from the armorial form 1620. According to the watermark - the paper

меѓу 1574 и 1603 лето во Прага или Грац. Откупен е од виенска антикварница, се чува во Белград. Грбовникот е со голем формат 35x24см. Врз него има втиснат наслов *illiria herald*. Лентите, пак, под грбовите се со имиња напишани на латиница. Грбовникот е изработен во боја со многу позлата (Матковски 1970, 90,91). Во него македонскиот грб е даден трипати: двапати во доминионските грбови на Стефан и Урош, и еднаш како земски грб (Јоновски 2015, 146). Следува описот на земскиот грб.

Блазонот е: лавот е златно жолт на црвено поле. Разгневен. Вооружен со двокрака опашка. На главата има мала круна. Над штитот древна корона. Штитот е ренесансен. Емблезонот е убедлив...Полни бои, успешен цртеж.

ГО ОТВОРАМЕ КЛАСЕРОТ СО МАРКИ

Грбовиве со хералдички лавови, заедно со Оловскиот (Болоњскиот) и грбот од Жефаровиќ се изобразени на марки и Плик прв ден.

Хронолошки (2002 г.), прва е издадена марката со лавот од Корениќ-Неориќ (1595г.) (сл. 1). Цимерот¹ со лавот е врз виолетен фон (на граница кон сино). Виолетовата, која е секундарна (смешана боја), е посеана со пресликани цимери-лавчиња, во кои штитот е со бледовиолетова боја, а лавчињата се со истиот тон на фонот. Ова т.н. хералдичка шара влече кон лила или лаванда. Лавандула. Смирува. Според Јакоби (Velika 2011, 189), виолетовото го симболизира мистичното, длабоко интуитивно сфаќање.

Марката, под наслов: Хералдика од

was produced between 1574 and 1603 in Prague or Graz. The armorial was redeemed from a Vienna antique shop, and is kept in Belgrade. The armorial is 35x24cm in size. It has an imprint titled *illiria herald*. Under the coats of arms, the ribbons are inscribed in Latin alphabet. The armorial is painted and richly gilded (Матковски 1970, 90,91). In it, the Macedonian coat of arms is given three times: twice in the dominion coats of Stefan and of Uros, and once as land coat of arms (Јоновски 2015, 146). The description of the Land arms follows:

The blazon is: Gules lion Or with queue forchee, ensigned by crown. Above the shield, an ancient crown. The shield is renaissance. The emblason is convincing ... Full colors, successful drawing.

WE OPEN THE STOCK BOOK

The coats of arms with heraldic lions, along with Olovo (Bologna) and the arms from of Zhefarovic are pictured on stamps and the First Day Envelope.

Chronologically (2002), the first postage stamp issued is with lion form armorial of Korenic-Neoric (1595) (Fig.1). The arms with lion is on a purple background (at the edge with blue). The purple, which is secondary (mixed color), is with semè of smaller images of the arms, in which the shield is pale-purple in color and the lions are of the same tone as the background. This so-called heraldic pattern is going to lilac or lavender color. It calms down. According to Jacoby (Velika

сл./ fig. 1

Македонија. е издадена на 19 јуни 2002 г. во номинала 10 денари во тираж 40,000. Печатот е повеќебоен, печатено во Tiskarna Delo (Ljubljana). Таблиците се со 9 (3x3) марки, со чешлесто запчење 14. На Аракот/ табакот врз кој се отпечатени марките, на пример: на милезимот² се забележува мнимо (имитационо) сребреникаво запчење (з'мбите не се игли), додека, пак, на перфорираните табаци има мали четири цинобер (вермилион) лавчиња (Macedonia 2019). Општиот впечаток е илуминиран манускрипт

- минијатура посеана со темјанушки.

Окото наше, натопено со студено-мистичниот тон од сино-лиљаковото се лизга кон белиот милезим и контрастното зелено на марката од Белградскиот грбовник II. Марката, под наслов: Хералдика од Македонија е издадена на 23 јуни 2002, во номинала 36 денари (сл. 2). Таблиците се 9 /3x3/. Печатот е повеќебоен офсет, а перфорацијата чешлеста. На белото поле од табакот има имитација на златно запчење. Табакот на крајните агли е фланкиран со четири златни лава на црвено.

Таму, вертикалната композиција со комплементарниот контраст: црвено-зеленото и грбовната фигура на жолтиот рампант лав, е мед за окото. Звучна хрома.

ПЛИКОВИТЕ ПРВ ДЕН

Ахроматските, два бели плика, се основата врз кој е втиснат црниот печат Прв ден. На левото поле од пликите е Графичкото решение

сл./ fig. 2

2011, 189), the violet symbolizes a mystical, deeply intuitive understanding.

The postage stamp, entitled: Heraldry of Macedonia was published on June 19, 2002. in the face value of 10 denars in circulation of 40,000 samples. The print is more colorful, printed in Tiskarna Delo (Ljubljana). The blocks are of 9 (3x3) stamps, with comb perforation of 14. On the block of stamp on which the stamps are printed, for example on the millésime²: a silvery imitation of perforation, while on the perforated blocks

there are small four vermillion lions (Macedonia 2019). The general impression is of an illuminated manuscript - a miniature seme of violets.

Our eye, dipped in the cold-mystical tone of the blue-lilac, slides towards the white milieu and the contrasting pistachio-green of the stamp with the arms from the Belgrade armorial II. The stamp, titled: Heraldry of Macedonia, was issued on June 23, 2002, with face value of 36 denars (Fig. 2). The blocks are of 9 (3x3). The printing is multicolored offset and with the comb perforation. On the white field of the block there is an imitation of a golden perforation. The corners are flanked by four golden lions in red.

There, the vertical composition with the complementary contrast: the red-green and the charge of the golden rampant lion, is honey to the eye. Sounding chroma.

со сличен мотив на марките (лавот). Преку него е втиснат текст: Хералдика од Македонија, а лево е отпечатено, Пошта FDC7a/2002; Пошта FDC7b 2002. Но, вермилион (циноберот) - штитовите се прелеваат во темно-црвено и многу темно-црвено. Забележливи се и дифузирани сенки фрлени од фигурите врз зеленото и црвеното поле. И, особено влегува во око грбова тродимензионална фигура - доловена со филтер во фотошоп. Или: поинаку кажано - plastic wrap (обвиено со пластика).

На третиот првонедневен плик се залепени две марки отпечатени со мотив од Стематографијата на Жефаровиќ. Пошта FDC8/2003. Графичка подготовка на марката: Скенпоинт. Номинала: 9 и 36 денари. Запчење: 13 и една четвртина. Табаци 9 (3x3). Тираж 40.000³. Бидејќи грбовите од Оловскиот и Христофоровиот не се во боја, овозможува послободно ликовно решение на дизајнерот. Едната марка е тонирана во сино-зелено (сл. 4) фонот е топло матирано сиво-бело, а другата е колористички гама кафено-црвено (сл. 3). Акцентирано со жолто-црвено и бели контури. На белото поле, пак, од марките се нижат халфтон точки: цијан крупен хоризонтален син халфтон.

Темата од пригодниот плик е дополнета со пресликиот ренесансен доминионски грб, кој е на бело поле. Под него пишува: Regis Stephani Vrosa Nemanich insignia. Врз овој општ грб на владетелот или на неговото владение на територии (реални или митски), како прв хералдички десно е претставен грбот на *Macedonia*. Следуваат: Bosnia...Dalmatia...

FIRST DAY COVERT

сл./ fig. 3

Achromatic, two white envelopes, are the base on which the first day's black seal is imprinted. To the left of the envelope is the Graphic interpretation with a similar motif to the stamps (lion). Over it, the following text is printed: Heraldry of Macedonia, and to the left: Post Office FDC7a/2002; Mail FDC7b 2002. But vermilion - shields spill over into dark

red and very dark red. There are also diffused shadows cast from the figures on the green and red fields. And, in particular, a three-dimensional charge - captured with a filter in a photoshop - comes into view. Or, put differently - plastic wrap.

On the third First Day Covert, there are two stamps printed with motifs from Zhefarovic's Stematographia. Mail FDC8/2003. Graphic design of the stamp: Scanpoint. Face value: 9 and 36 denars. Perforation 13 and a quarter. Blocks of 9 (3x3) stamps. A circulation of 40,000³. Since the Coats of Arms of Olovo and Christofor Zefarovic are not in color, they provide a freer visual design solution for the designer. One stamp is toned in blue-green background (Fig. 4) and is warm matt whitte-gray, and the other is a color gamma brown-red (Fig. 3). Accentuated with yellow-red and white outlines. On the white field, however, are stamped halftone dots: cyan

Bulgaria...Surbia... Со други зборови, се турка Илирската идеја. Идеалот.

УШТЕ ЗА ЦИМЕРИТЕ...

Друг илирски земски грб е т.н. Оловски (Болоњски)⁴. Неговиот блазон е следниов. - Исправен лав свртен на десно со раздвоена опашка⁵. Штитот е со германски облик, а над него има петокрака корона (со бисери). Под грбот на една драперија на латиница пишува *Macedonię* (Матковски 1970, 107). Во грбовникот, сите 174 грба се дадени без боја: фонот на полињата е сребрен. Нема хералдичка шрафура. Емблезонот е успешен, инвентивно цртан со мастило на хартија. А, блазонот на грбот со лавот кај Христофоръ Жефаровичъ⁶ е црвен лав на златно поле. Лавот е со една опашка. Над главата нема дијадема.

Полето на грбот е определено од шпанскиот штит врз кој е ставена (царска) петокрака круна со стема. За означување на боите е сугерирано (внушено) со хералдичко шрафирање. Авторот изображенијата ги исцртува во затворена рамка со исписани, околу секој грб, топчести (клопчести) облаци (Василиев 1986, 9-28.).

Стематологијата е умножувана со втиснување на секоја страница од бакарната плоча по принципот на графиката (*livre à gravure*) (Davidov 1962, 9).

Општиот впечаток за работата на Христофор е: мошне слободен (новаторски) пристап. Инвенцијата е видлива и порано во манастирот Боѓани. Ако се бара некое влијание, тоа е од барокот.

И, така. Го затвораме Каталогот со марки. Грбовите се скриваат од погледот.

Основниот елемент на хералдиката грбот - за составувањето и оформувањето на поштенските марки (за кои меѓу другото пишувавме) - е зачуван. Притоа, визуелниот (ликовен) симбол на лавот е колористички збогатен. Технички, графички перфектно реализиран. Слободата

large horizontal blue halftone.

The theme of the appropriate envelope is complemented by a image of Renaissance Dominion coat of arms. Underneath it writes: Regis Stephani Vrosa Nemanich insignia. On this coat of arms of the ruler are his conquered of territories (real or mythical), the coat of arms of Macedonia is represented as the first field in heraldic right. Follow: Bosnia ... Dalmatia ... Bulgaria ... Surbia ... In other words, the Illyrian idea is being pushed. The ideal.

MORE ABOUT COATS OF ARMS ...

Another Illyrian land coat of arms is so called Olovo (Bologna)⁴. Its blazon is as follows. – Gules lion Or queue forchee⁵. The shield is of German type and has a five-pointed crown (with pearls) above it. Under the arms, on drapery in Latin is written *Macedonię*, (Матковски 1970, 107). In the coat of arms, all 174 coats of arms are given without colors: the background of the fields is silver. There is no heraldic hatching. The emblazon is a successful, inventively drawn with an ink. And the blazon of the arms with the lion from Christopher Zhefarovich⁶ is Or lion Gules. The lion has one tail. There is no diadem over the head.

The field is made by a Spanish shield on which a (royal) five-pointed crown with a stemma is placed. Color are suggested by heraldic hatching. The author draws the sketches in a closed frame with spherical clouds drawn around each arms, (Василиев 1986, 9-28).

The Stemmatalogia is reproduced by imprinting each page of the copper plate on the principle of graphics (*livre à gravure*) (Davidov 1962, 9).

The general impression of Christopher's work is: a very free (innovative) approach. The inventiveness is visible earlier in the monastery of Bogyani. If some influence is sought, it is from the Baroque.

And so. We close the Catalog with stamps. The arms are hidden from the view.

The basic element of the heraldry - coat of arms - for the compilation and decoration of stamps (of which we wrote, among other things) - is preserved. The visual (artistic) symbol of the

сл./ fig. 4

на дизајнерите при реализирањето на марките, е непосредна, ненапуштајќи ги хералдичките правила (чувајќи ги филателистичките). Белите полиња, перфорациите се поле за креација: виолетово, зелено, сино, жолто. Сребро и злато. - Рај за очите.

Мотивите за марките се преземени селективно од припишаните „Цимери македонске земле“. Идејата е илирска: грбот на Кореник-Неорик (1595); Болоњскиот (Белградски) 1620; Оловскиот (Болоњски) - 1689; (и од) Стематологијата на Жефаровиќ (1741 лето).

lion is colorfully enriched. Technically, graphically perfect. The freedom of designers to make the stamps is immediate, without violating the heraldic rules (keeping the philatelic ones). White fields, perforations are a field of creation: purple, green, blue, yellow. Silver and gold. - Paradise for the eyes.

The motives for the stamps are selectively taken from the attributed “Arms of the Macedonian Land”. The idea is Illyrian: coat of arms from Koranic-Neoric’s (1595); Bologna (Belgrade) 1620; Olovo (Bologna) - 1689; (and from) Zhefarovic’s Stematographia (1741).

НАВОДИ • ENDNOTES

- 1 Цимер – унгар. грб, терминот што се користи во раните грбовници/ Cimeri-Ungarian for coat of arms, as used in earlier armorials.
- 2 Millésime, (фр.). Бело поле што ги оградува марките од белиот лист / Millésime - french for the white area around the stamps on the block of stamps (Нонев 1989, 154).
- 3 www.posta.ge%20stamps/1992-2019/ Посетено во јули 2019.
- 4 Според А. Соловјев, Оловскиот грбовник бил направен во Дубровник (веројатно 1689) од Џовани Бењини, кој можеби бил трет ктитор на Оловскиот манастир во Босна. Пишувач е на хартија: 19,9 x 14,2см. / According A. Solovjev, The Olovo Armorial was made in Dubrovnik (probably 1689) by Giovanni Benigni, who may have been the third founder of the Olovo Monastery in Bosnia. Written on paper: 19.9 x 14.2 cm. (Матковски 1970, 106).
- 5 (Во митологијата) лавовите во својата опашка кријат магична сила, со која ги покриваат своите следи... Арсланот со две опашки (двокрака опашка), обвивајќи го опашот околу телото станува невидлив „колку подолга опашка, толку посилен е магијата“ / (In mythology) the lions in their tail

conceal a magical force, covering their trails ... The two-tailed lion, wrapping its tail around the body becomes invisible „the longer the tail, the stronger the magic“ (Ковачев 2005, 33).

- 6 Христофор Жефаровиќ, Иллүрїко россїанскї общїй зѡграф...кој изобразил Стематологија, ВІѢННІѢ ꙗма:окт:ка: Ѡма Мессмеръ Сечець. 1741. Патем: Христофор е наречен (од митрополит карловачки Ненадович) „Ревнитель отчества Болгарскаго“. А, Жефаровиќ пак, за јазикот на Стематологијата вели дека е славјано-сербски [всушност, е руско-црковнословјански]. Роден е во Дојран 1690. Умира во Москва (Богојавленски манастир) на 18.09.1753. Таму се чува и „Завештанието на Жефаровиќ“, каде што пишува: „священник болгар Жефаровиќ“. / By the way: Christopher is called (by Metropolitan of Karlovac - Nenadovich) „The zelous of his homeland Bulgaria“. And, Zhefarovic says, for the language of Stematographia it is Slavic-Serbian [in fact, it is Russian-Church Slavic]. He was born in Dojran in 1690. He dies in Moscow (Epiphany Monastery) on 18.09.1753. There is also the „Last Will of Zhefarovich“, which reads: „Priest Bulgar Zhefarovich“ – (Петровски Н.М 1910, 297-313).

БИБЛИОГРАФИЈА • BIBLIOGRAPHY

- Василиев, Асен. 1986. „Стематологијата“ на Христофор Жефаровиќ. – во: Христофор Жефаровиќ. *Стематологија*. Факсимилно издание, коментарирано од Асен Василиев. Софија: Наука и изкуство, 9-28.
- Јоновски, Јован. 2015. *Симболите на Македонија*. Скопје: Силсон.
- Ковачев, Георги. 2005. *Средновековна хералдика*. В.Търново: Фабер.
- Матковски, Александар. 1970. *Грбовите на Македонија (Прилог кон македонската хералдика)*. Скопје: ЗИД Нова Македонија; Институт за национална историја.
- Нонев Богомил ред., 1989 *Енциклопедичен справочник по филателија*. Редактор,. Софија: д-р Петър Берон.
- Петровски Н.М. 1910, „К биографији Христофора Жефаровича“. *Известия ОРЯС - АН.* Т.15. Ч.2. 297-313.
- Davidov, Dinko. 1962. „Srpski bakropisci XVIII stoljeća (Zefarović - Orfelin)“. *Katalog*. Zagreb.
- Jakobi, Jolanda in: Klausbernd, Folmar. *Velika knjiga o bojama*. Beograd: Laguna, 2011. 189.
- Macedonia 2019. Macedonia - postage stamps (1992-2019). <https://www.stampworld.com/en/stamps/Macedonia/> Пристапено во јули 2019.